

МИ ТЕЖ ЗУМІЄМ ЗДИВУВАТИ СВІТ

Методичні рекомендації до викладання теми тижня “Ідеї. Винаходи. Відкриття” у 2-му класі

Ольга ЗЕЛІНСЬКА, вчитель-методист,
учитель початкових класів, СЗШ № 73,
методист НМЦ освіти, м. Львів

В одному з попередніх випусків було подано методичні рекомендації до викладання теми тижня “Ми — підприємливі” (див. “УПШ”, 2018, № 12). Продовжуємо серію публікацій такого типу й пропонуємо ознайомитися з авторським баченням того, як можна у легкій, цікавій і доступній другокласникам формі розкрити питання винахідництва.

У кожній дитині змалечку горить жага до пізнання нового, прагнення до відкриттів. Нестримні фантастичні ідеї, які часом виникають у дитячих голівках, можуть загнати у глухий кут багатьох дорослих. Але ж сучасний світ якраз і потребує творчого мислення, нестандартних підходів, бажання пізнавати й відкривати нове. Тому в той час, коли дитина перебуває у віці “чомучки”, у стані природної пізнавальної активності, варто зміцнювати її потяг до відкриттів, дозволити фантазувати, розвивати вміння ставити запитання і шукати на них відповіді. Учителю надзвичайно важливо підтримати дух цікавості й допитливості у кожній дитині та формувати під час роботи над темою особисті якості юних винахідників — наполегливість, терплячість, допитливість, спостережливість, уважність, сміливість.

Зацікавлення учнів темою

Розпочати роботу варто із завдань, які продемонструють дітям, що у повсякденному житті ми оточені речами, яких колись не було, але завдяки тому, що всі

ці речі кимось було придумано, відкрито, вони змінили наше життя на краще.

• Вправа “Що спільного?”

Учні об’єднуються у трійки або пари. Кожна група отримує картку із зображенням кількох предметів, які кимось було винайдено, відкрито. Учитель пропонує дітям розглянути зображення і подумати, що об’єднує ці предмети. Вислухавши версії, у разі необхідності скеровує учнів запитаннями.

Орієнтовний зміст запитань

- Чи завжди існували ці речі?
- Хто їх придумав?
- Як змінилося наше життя завдяки цим винаходам?
- Яке значення винаходів і відкриттів у житті людей?

• Вправа “Знайди когось...” (“Бінго”)

Кожен учень отримує картку із завданням. Вільно рухаючись по класній кімнаті та спілкуючись із однокласниками, вписує у таблицю імена дітей, які виконували ту чи іншу дію. Учитель встановлює час, за який у кожному графу треба вписати хоча б одне ім’я.

Картки до вправи “Що спільного?”

Той, хто першим заповнить таблицю раніше відведеного часу, вигукує “Бінго” й отримує аплодисменти в нагороду.

Орієнтовний зміст картки

Знайди когось, хто сьогодні...

користувався телефоном	
вмивався з милом	
їхав у ліфті	
кип'ятив воду в чайнику	
малював олівцем	
їхав автомобілем	

Важливо акцентувати увагу на тому, що всі сьогодні користувалися звичними речами. Але колись їх не було, хтось ці предмети придумав (винайшов, відкрив). Отже, світ наповнений винаходами і відкриттями.

Збагачення мовлення

Оскільки значення слів “винахід”, “відкриття” можуть бути зрозумілі не всім учням, доцільно запропонувати різні завдання, спрямовані на збагачення мовлення дітей.

• Робота з тлумачним словником

Уточнити за тлумачним словником усі значення слова “винахід” і пояснити їх.

• Вправа “Добери слово-родича”

До слова “винахід” дібрати близькі за значенням слова і слова-родичі, скласти з ними словосполучення.

Близькі за значенням: винахід — вигадка, ідея, відкриття, вимисел, цікава думка, витівка.

Слова-родичі: винахід — винахідник, винаходити, винахідливий, винахідництво.

• Вправа “Склади речення”

Скласти речення з назвами предметів-винаходів, використовуючи ілюстрації до вправи “Що спільного”.

Орієнтовна тематика речень

Склади речення про винахід, який...

- ви найчастіше використовуєте у своєму житті;
- найбільше вам подобається;
- покращує ваше повсякденне життя;
- ви б хотіли вдосконалити.

• Вправа “Асоціативний куш”

У центрі плаката/дошки вчитель записує слово “відкриття” (“винахід”). Учні називають слова-асоціації або самостійно записують їх на картках, які потім прикріплюють довкола центрального поняття як промінці. Подібні, схожі асоціації прикріплюють в один рядок.

Таким чином педагог може проаналізувати уявлення дітей і зрозуміти, що викликає у них найбільший відгук та інтерес, яким питанням у певній темі приділити найбільшу увагу.

Розширення уявлень про винаходи людства

Розкриття рис характеру винахідників

• Перегляд мультфільмів

Другокласники вже мають певні навички навчальної роботи, але все ще потребують ігрового середовища та візуалізації інформації. Тому добрим помічником учителя в урізноманітненні методів навчання можуть стати дитячі мультфільми. Педагогові придатуться мультиплікаційні стрічки, які пропонує канал ПлюсПлюс у проєкті “Світ чекає на відкриття”. Серія мультфільмів розповідає дітям про відомі винаходи і надихає юних глядачів робити свої власні відкриття.

Мультфільм для перегляду доцільно обирати, виходячи з інтересів та зацікавлень дітей: як було винайдено колесо, лампу, гумку, олівець, абетку, вертоліт тощо.

Після перегляду мультфільму, окрім обговорення фактичного змісту винаходу, важливо підвести учнів до думки, що для здійснення відкриття потрібні наполегливість і вміння не здаватися. Винахіднику дуже часто доводиться робити безліч спроб, і лише прагнення дійти до мети допомагає створити своє диво.

Орієнтовний зміст запитань після перегляду мультфільмів

- Про який винахід дізналися?
- Як вдалося здійснити відкриття?
- Де і коли його було здійснено?
- Скільки часу тривала робота над відкриттям?
- Чи відразу вдалося досягти бажаного результату?
- Які якості та риси характеру винахідника допомагали в роботі?
- Чи можливо здійснити відкриття без відповідних знань?

• Робота над літературним твором науково-популярного жанру

Про наполегливість і прагнення досягти мети дітям цікаво буде довідатися з оповідання Марка Беденка “Неслухняна кулькова ручка”. Оскільки твір доволі об'ємний для учнів 2-го класу, його може прочитати вчитель або попередньо підготовлені учні.

Після прослуховування оповідання варто з'ясувати, як учні розуміють значення деяких слів і запропонувати їм кілька вправ.

Словникова робота

Експеримент — випробування, дослід.

Марудитись — робити щось клопітливо й довго, вовтузитися.

Вправа “Віднови послідовність подій”

Учні об'єднуються у групи. Отримують аркуші з розміщеними у довільному порядку малюнками, які ілюструють події у творі. Треба пронумерувати ілюстрації відповідно до послідовності подій в оповіданні.

Знайомтеся!

Комплект інтегрованих підручників для 2-го класу НУШ

Автори: О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко

Світ
ВІСНИК
ІНЦЕПТ

НОВА
УКРАЇНЬКА ШКОЛА

**Сучасним дітям –
сучасні підручники!**

За Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом Р. Шияна

До теми кожного місяця у підручниках

"Я досліджую світ"

- ✧ Сюжетна картина й оповідання, які допомагають розкрити тему місяця
- ✧ 2-3 проблемні запитання для досліджень та обговорень
- ✧ Компетентнісні завдання, вправи, досліді
- ✧ Повчальні комікси
- ✧ Завдання для самоперевірки

"Українська мова та читання"

- ✧ Літературні й пізнавальні твори, медіа-тексти, запитання і творчі завдання
- ✧ Завдання на дослідження мовлення
- ✧ Комунікативні вправи для групової та парної роботи
- ✧ Завдання на вправлення у правописі
- ✧ Театральний майстер-клас і створення власної книги

Додатково до підручників видавництво "Світлич" пропонує робочі зошити,
а також безплатне навчально-методичне забезпечення – матеріали для вчителя та учнів.

Завантажуйте підручники для ознайомлення

[SvitDovkola.org](https://svitdovkola.org)